

Perskaitykite lietuvių liaudies dainos tekstą ir atlikite užduotis.

Lietuvių karinė-istorinė daina „Visi bajorai į vainą joja“

1. Visi bajorai į vainą* joja,
Mūsų brolelį drauge vilioja.	12. Mes prastovėjom aukštus kalnelius,
O nesulaukėm savo brolelio.
2. Ak Dievulėliau, nėra kam joti,
Nėra kam joti, žirgą balnoti.	13. Parbėg žirgelis, parpūškuoja,
Aukso kilpelės šalia svyruoja.
3. Tėvelis senas, brolelis mažas,
Ak Dievulėliau, nėra kam joti.	14. – Eisme, sesutės, žirgo sugauti,
Žirgo sugauti, brolelio klausti.
4. Viena seselė žirgą balnoja,
Antra seselė kilpas** segioja,	15. – Oi tu žirgeli, tu juodbėrelis,
Kur tu palikai mūsų brolelį?
5. O ši trečioji, ši mažiausioji,
Vartus atkėlė ir palydėjo.	16. – Mūsų brolelis Vilniaus miestelyj,
Vilniaus miestelyj pirmam pulkelyj.
6. – Oi broli broli, broleli mūsų,
Ar besuginsi*** raitų pulkelį?	17. Devynias mylias bėgte parbėgau,
O šią dešimtą ir pasilsėjau.
7. – Gyte suginsiu, vyte pavysiu,
O Dievas žino, ar besugrįšiu.	18. Devynias marias plaukte perplaukiau,
O šią dešimtą nerte pernėriau.
8. – Oi broli broli, broleli mūsų,
O ką parsiūsi mums dovanėlių?	19. Devynios kulkos pro šalį lėkė,
O ši dešimta brolelį kirto.
9. – Vienai seselei šilkų kuskelę****,
Antrai seselei aukso žiedelį,	20. Galvelė lėkė kaip kopūstėlis,
O liemenėlis kaip ažuolėlis.
10. O šiai trečiajai, šiai mažiausiajai,
Aukso žiedelį ir vainikėlį.	21. Kur kraujas bėgo, rožės žydėjo,
Kur kūns gulėjo, meirūns kvepėjo.
11. – Oi, eisme, eisme, mes trys seselės,
Ant aukšto kalno brolelio laukti.	22. O kur nulinko gelsvi plaukeliai,
Čia ir išdygo žalios rūtelės.

Padainavo Zosė Brazauskienė, 44 m., Taurų k., Tauragės raj. Užrašė: tekstą J. Dovydaitis, melodiją B. Uginčius 1954 m. Saugoma: tekstas LT R 3136(42), melodija LT R 2926(23). Spausdinta: Lietuvių liaudies dainynas, t. 3, nr. 434.

Žodynėlis

- * Vaina – karas.
- ** Kilpa - balno grandis ar virvė kojai įstatyti.
- *** Suginti – pavyti.
- **** Kuskėlė – skarelė

Klausimai ir užduotys

- 1.1. Nurodykite šios lietuvių liaudies dainos žanrą.
 - Karinė – istorinė daina
 - Kalendorinių švenčių daina
 - Vestuvių daina
 - Vaikų daina
- 1.2. Argumentuokite, kodėl taip manote (pasirinkite visus teisingus atsakymus).
 - Minimi įvykiai mūsų lauke;
 - Minimi marčios ir anytos santykiai;
 - Kalbama apie bernelio ir mergelės meilę;
 - Minimas karas;

- Apdainuojami vaikų gyvenimo vaizdai, ganymas ir pan;
- Brolis išlydimas;
- Seserys nežino, ar brolis grįš.

2. Kuo ypatinga dainos pradžioje piešiama brolelio situacija? (Nusakykite savais žodžiais.)

.....

3. Įsivaizduokite, kad dainą suskirstome į tris dalis. Prašykite, kuriuos posmelius (imtinai) tekste apimtų kiekviena dainos dalis (pvz., 1-3)

1. Kario išlydėjimas:.....

2. Jo laukimas:.....

3. Žinios apie žuvimą gavimas:.....

4. Dainoje praskleidžiamos skirtingų veikėjų emocijos:

A. Žuvusiojo gedėjimas;

B. Didžiulė seserų meilė, pasireiškianti nepaliojiamu laukimu;

C. Mirties nuojauta;

D. Pareigos jausmas.

Žiūrėdami į tekstą, parašykite į lentelę emocijas (kiekvienos iš jų raidę) kokia eilės tvarka jos eina dainoje. (pvz., 1 langelyje A, 2 – B ir pan.)

Emocijų eilės numeris dainoje	1	2	3	4
Emocija				

5. Kaip manote, kodėl seselės nori sugauti žirgelį?

- Nes žirgelis parneša žinią apie brolių;
- Nes žirgas – didelė vertybė;
- Jau pavasaris, laikas dirbti žemę.

6.1. Kokie žodžiai dainos tekste galėtų priklausyti žirgeliui?

Žirgelio „balsą“ girdimeposmuose.

6.2. Kokie skaitvardžiai juose kartojasi? Atsakymą galite parašyti skaičiais.

.....

7. Brolio žuvimas atkurtas tautosakinės-mitinės metaforos vaizdu. Užbaikite citatas:

Kur kraujas bėgo,

Kur kūns gulėjo,

O kur nulinko gelsvi plaukeliai,

8. Remdamiesi dainos tekstu, atsakykite į klausimus („taip“ arba „ne“):

- Ar šioje dainoje yra ryškus priešo paveikslas?
- Ar žadinama neapykanta prieš tautai?
- Ar esama džiūgavimo užkariautais plotais?
- Ar sutelkiamas dėmesys į žmogaus likimą?

9. Išžiūrėję į šios dainos stiliškumą, nuspręskite, kokio stiliaus ši daina:

- senojo (klasikinio) stiliaus karinė-istorinė daina;
- naujojo stiliaus karinė-istorinė daina.

10. Išrašykite iš dainos 5 epitetus:

11. Raskite ir nurašykite 5 deklinatyvus: